

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ**

Кафедра кримінального, кримінально-виконавчого права та кримінології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник кафедри кримінального,
кримінально-виконавчого права та
кримінології

**Завідувач кафедри,
доктор юридичних наук**

_____ **Садіг ТАГІЄВ**
«___» _____ 2023 року

СИЛАБУС

**навчального курсу «Кримінологія»
спеціальність 081/262 «Право»/«Правоохоронна діяльність»
форма навчання: денна, заочна**

Підготувала: доцент кафедри, к.ю.н.,
_____ **Алла ЛАЗАРЕНКО**

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри
«31»серпня_2023 р. Протокол № «13».

Кредити та кількість
годин:

3 кредити ECTS; години: 6 лекційних, 2 семінарських, 2 практичних та 80 самостійних робіт.
4 кредити ECTS; години: 20 лекційних, 18 семінарських, 8 практичних та 44 самостійних робіт.
5 кредитів ECTS; години: 28 лекційних, 34 семінарських, 12 практичних та 76 самостійних робіт.

Анотація курсу

Кримінологія — соціально-правова наука, яка вивчає закономірності злочинності, особу злочинця, причини і умови злочинності та її окремих видів, напрямки і заходи її запобігання. Це — предмет науки. Як суспільна наука кримінологія теоретично осмислює і систематизує об'єктивні знання стосовно свого предмета, на основі аналізу даних кримінологічних досліджень описує, пояснює та прогнозує розвиток його складових явищ. Отримання кримінологією наукових знань про злочинність, особу злочинця, кримінальну детермінацію має на меті належне забезпечення щодо розробок і впровадження у практику боротьби зі злочинністю оптимальних заходів її запобігання в Україні. За висловленням Вольтера, запобігання злочинності є справжньою юриспруденцією у цивільному суспільстві. Отже, кримінологія має свій предмет, систему, методику досліджень. Разом з тим вона тісно пов'язана з філософськими, правовими, суспільними, правознавчими та технічними науками.

Навчальна дисципліна «Кримінологія» створена відповідно до методичних рекомендацій щодо структури, змісту та обсягу підручників і навчальних посібників для вищих навчальних закладів. Вона складається із Загальної й Особливої частин, у яких розглядаються теоретичні та прикладні питання науки. У Загальній частині викладається понятійний апарат кримінології (поняття злочинності, її природа, кількісно-якісні показники, особа злочинця, причини й умови злочинності й окремої злочинної поведінки, методики кримінологічних досліджень, теорія запобігання злочинності). Особлива частина кримінології присвячена кримінологічній характеристиці, особі злочинця, причинам і умовам та запобігання окремим видам злочинних проявів, які виділяються за їх мотивацією, контингентом злочинців, локалізацією тощо.

Мета курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «Кримінологія» є вивчення суспільних відносин, що виникають у зв'язку із існуванням злочинності як в Україні в цілому, так і в місцях позбавлення волі зокрема, глибокий аналіз практики роботи органів і установ виконання покарань Державної кримінально-виконавчої служби України із запобігання злочинам, напрацювання вмінь та навичок у курсантів при виборі та застосуванні тих чи інших попереджувальних заходів у подальшій практичній діяльності в органах і установах виконання покарань.

Основними завданнями вивчення дисципліни:

Завданнями навчальної дисципліни є:

- оволодіння студентам знанням про предмет кримінології (злочинність як негативно соціальне явище; причини і умови злочинності; характеристика осіб, які вчиняють злочини; система профілактики злочинності; засади діяльності державних органів та громадськості з профілактики конкретних кримінальних правопорушень), завдання, методологію, місце у системі наукового пізнання;

- вироблення у студентів практичних вмінь та навичок аналізу та оцінки даних про кримінальні правопорушення (злочинності), прогнозування злочинності та індивідуальної злочинної поведінки, організації та здійснення профілактичної діяльності, використання сучасних методів для реалізації цих завдань;

- виховання у студентів почуття непримиренності до проявів такого соціального зла, як злочинність, рішучості активно протистояти конкретним злочинним проявам, відстоювати принципи соціальної справедливості, захищати людину і суспільство від злочинців.

Досягнення поставлених завдань дозволить сформувати у студентів систему знань із чинного законодавства України про кримінологію, отримати навички у розв'язанні конкретних професійних завдань, навички щодо протидії злочинності, що і є метою цього курсу.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати :

- 1) **на понятійному рівні:** фактори, що обумовлюють існування злочинності в суспільстві, причинно-наслідкові комплекси, які породжують злочинність в цілому, окремі її види та конкретні злочини;
- 2) **на фундаментальному рівні:** кримінологічну характеристику особи злочинця та механізм її формування; методику проведення вибіркового кримінологічного дослідження; комплекс загальносоціальних заходів протидії злочинності і набір спеціально-кримінологічних способів і заходів профілактики по її запобіганню;
- 3) **на практично-творчому рівні:** наукові засади кримінологічної характеристики злочинів та визначення на її основі заходів запобігання.

вміти :

1) **на репродуктивному рівні:** відтворювати основні поняття та категорії, що відображають сутність кримінології, аналізувати стан, динаміку, структуру та інші показники злочинності в цілому та певного її виду в окремому регіоні; виявляти детермінанти (причини та умови), що сприяють вчиненню конкретного злочину конкретною особою;

2) **алгоритмічному рівні:** доволіно використовувати засвоєні знання для розв'язання типових ситуацій, що виникають під час виявлення та розслідування злочинів, а також організовувати свою діяльність на основі певного алгоритму та вираховувати коефіцієнт злочинності, організовувати і проводити кримінологічні дослідження на окремій території, що обслуговується;

3) **на евристичному рівні:** розробляти і реалізовувати заходи запобігання злочинів;

4) **на творчому рівні:** організовувати профілактику злочинності та окремих її видів спільно з державними органами влади та місцевого самоврядування, службовими особами, працівниками освітніх закладів.

Міждисциплінарні зв'язки

Навчальна дисципліна «Кримінологія» тісно пов'язана з такими навчальними дисциплінами як «Соціологія», «Соціальна психологія», «Кримінальне право», «Судові та правоохоронні органи», «Кримінальний процес», «Криміналістика»

Опис місця дисципліни за структурно-логічною схемою.

Навчальна програма дисципліни відповідає загальним вимогам, які пред'являються до такого роду документів і в структурному плані побудована на базі 3 розділів, 4 кредитів. Вона складається з таких 3-х розділів:

Розділ 1. Поняття та історія розвитку кримінологічної науки, теорія злочинності

Розділ 2. Детермінанти злочинності, кримінологічне вчення про особу злочинця і жертву злочину, науково-прикладні засади запобігання злочинності

Розділ 3. Сучасний стан злочинності у зарубіжних країнах та кримінологічна характеристика окремих видів злочинів.

Зміст дисципліни (назви розділів, тем та їх стислий зміст)

Розділ 1. Наукові основи кримінології. Теорії злочинності.

Наукові основи кримінології. Історія розвитку кримінологічної науки. Поняття злочинності та її основні характеристики. Кримінологічні теорії злочинності. Причини та умови злочинності.

Розділ 2. Кримінологічне вчення про особу злочинця. Наукові основи віктимології. Теорія запобігання злочинності. Методологія та методика кримінологічних досліджень.
Кримінологічне вчення про особу злочинця. Наукові основи віктимології. Теорія запобігання злочинності. Кримінологічне планування та прогнозування. Методологія та методика кримінологічних досліджень

Розділ 3. Кримінологічна характеристика окремих видів злочинності. Сучасний стан злочинності у зарубіжних країнах. Кримінофамілістика та її наукові основи. Кримінологічна характеристика загально-корисливої та корисливо-насильницької злочинності. Кримінологічна характеристика організованої, професійної та рецидивної злочинності. Корупційна злочинність та її особливості. Пенітенціарна злочинність та її кримінологічна характеристика. Злочинність серед неповнолітніх. Кримінологічна характеристика жіночої злочинності. Сучасний стан злочинності у зарубіжних країнах.

Програма навчальної дисципліни складається з 3 розділів:

Розділ 1. Наукові основи кримінології. Теорії злочинності.

Тема № 1. Наукові основи кримінології. Історія розвитку кримінологічної науки.

Тема № 2. Поняття злочинності та її основні характеристики. Кримінологічні теорії злочинності.

Тема № 3. Причини та умови злочинності.

Розділ 2. Кримінологічне вчення про особу злочинця. Наукові основи віктимології. Теорія запобігання злочинності. Методологія та методика кримінологічних досліджень.

Тема № 4. Кримінологічне вчення про особу злочинця.

Тема № 5. Наукові основи віктимології.

Тема № 6. Теорія запобігання злочинності. Кримінологічне планування та прогнозування.

Тема № 7. Методологія та методика кримінологічних досліджень.

Розділ 3. Кримінологічна характеристика окремих видів злочинності. Сучасний стан злочинності у зарубіжних країнах.

Тема № 8. Кримінофамілістика та її наукові основи.

Тема № 9. Кримінологічна характеристика загально-корисливої та корисливо-насильницької злочинності.

Тема № 10. Кримінологічна характеристика організованої, професійної та рецидивної злочинності.

Тема № 11. Корупційна злочинність та її особливості.

Тема № 12. Пенітенціарна злочинність та її кримінологічна характеристика.

Тема № 13. Злочинність серед неповнолітніх. Кримінологічна характеристика жіночої злочинності.

Тема № 14. Сучасний стан злочинності у зарубіжних країнах.

Організація навчання
Тематичний план:

ДФН/ЗФН зі спеціальності 081 «Право»						
№	Назва теми	Всього годин	Лекції	Семінари	Практичні Заняття	Самостійна робота
Розділ 1 Розділ 1. Наукові основи кримінології. Теорії злочинності.						
1	Наукові основи кримінології. Історія розвитку кримінологічної науки.	10/10	2/-	2/-	-/-	6/10
2	Поняття злочинності та її основні характеристики. Кримінологічні теорії злочинності	11/11	2/1	2/1	2/-	5/9
3	Причини та умови злочинності	9/11	2/1	2/1	-/-	5/9
Розділ 2. Кримінологічне вчення про особу злочинця. Наукові основи віктимології. Теорія запобігання злочинності. Методологія та методика кримінологічних досліджень.						
4	Кримінологічне вчення про особу злочинця.	13/11	2/1	2/1	2/-	5/9
5	Наукові основи віктимології.	18/10	2/-	2/-	2/-	6/10
6	Теорія запобігання злочинності. Кримінологічне планування та прогнозування.	13/11	2/1	4/1	2/-	5/9
7	Методологія та методика кримінологічних досліджень	9/10	2/-	2/-	-/-	5/10
Розділ 3. Кримінологічна характеристика окремих видів злочинності. Сучасний стан злочинності у зарубіжних країнах.						
8	Кримінофамілістика та її наукові основи.	10/11	2/1	2/1	-/-	6/9
9	Кримінологічна характеристика загально-корисливої та корисливо-	12/12	2/-	2/-	2/2	6/10

	насильницької злочинності					
10	Кримінологічна характеристика організованої, професійної та рецидивної злочинності	14/11	2/1	4/-	2/-	6/10
11	Корупційна злочинність та її особливості	9/11	2/1	2/-	-/-	5/10
12	Пенітенціарна злочинність та її кримінологічна характеристика	9/10	2/1	2/-	-/-	5/9
13	Злочинність серед неповнолітніх. Кримінологічна характеристика жіночої злочинності	11/11	2/-	4/1	-/-	5/10
14	Сучасний стан злочинності у зарубіжних країнах.	10/10	2/-	2/-	-/-	6/10
Всього годин за курсом		150/150	28/8	34/6	12/2	76/134

ДФН/ЗФН зі спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність»						
№	Назва теми	Всього годин	Лекції	Семінари	Практичні Заняття	Самостійна робота
Розділ 1 Розділ 1. Наукові основи кримінології. Теорії злочинності.						
1	Наукові основи кримінології. Історія розвитку кримінологічної науки.	5/6	-/-	-/-	-/-	5/6
2	Поняття злочинності та її основні характеристики. Кримінологічні теорії злочинності	9/8	2/1	2/1	2/1	3/5
3	Причини та умови злочинності	7/7	2/1	2/1	-/-	3/5
Розділ 2. Кримінологічне вчення про особу злочинця. Наукові основи віктимології. Теорія запобігання злочинності. Методологія та методика кримінологічних досліджень.						

4	Кримінологічне вчення про особу злочинця.	7/6	2/1	2/-	-/-	3/5
5	Наукові основи віктимології.	9/6	2/-	2/-	2/-	3/6
6	Теорія запобігання злочинності. Кримінологічне планування та прогнозування.	7/6	2/1	2/-	-/-	3/5
7	Методологія та методика кримінологічних досліджень	3/5	-/-	-/-	-/-	3/5
Розділ 3. Кримінологічна характеристика окремих видів злочинності. Сучасний стан злочинності у зарубіжних країнах.						
8	Кримінофамілістика та її наукові основи.	7/6	2/1	2/-	-/-	3/5
9	Кримінологічна характеристика загально-корисливої та корисливо-насильницької злочинності	5/8	-/-	-/-	2/1	3/7
10	Кримінологічна характеристика організованої, професійної та рецидивної злочинності	5/7	2/1	-/-	-/-	3/6
11	Корупційна злочинність та її особливості	7/6	2/-	2/-	-/-	3/6
12	Пенітенціарна злочинність та її кримінологічна характеристика	7/6	2/-	2/-	-/-	3/6
13	Злочинність серед неповнолітніх. Кримінологічна характеристика жіночої злочинності	7/7	2/-	-/-	2/-	3/7
14	Сучасний стан злочинності у зарубіжних країнах.	5/6	-/-	2/-	-/-	3/6
Всього годин за курсом		90/90	20/6	18/2	8/2	44/80

Завдання до семінарів та практичних занять

Семінарські заняття

Готуючись до семінарського заняття Ви маєте підготувати конспект питань, що містяться в плані відповідної теми. Наявність конспекту всіх питань та ваша присутність на занятті є запорукою успішної роботи та отримання балів (їх кількість залежить від вашої активності та якості підготовки). Відсутність конспекту або неповний конспект, навіть за умови вашої присутності на семінарі, оцінюється в 0 балів.

Тема 1. Наукові основи кримінології. Історія розвитку кримінологічної науки.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ:

1. Поняття, предмет, завдання та функції кримінології
2. Система кримінології. Зв'язок кримінології з іншими науками
3. Зародження кримінологічної думки. Виникнення кримінології як науки.
4. Особливості кримінології як науки в минулому столітті.

Тема 2. Поняття злочинності та її основні характеристики. Кримінологічні теорії злочинності

ПЛАН ЗАНЯТТЯ:

1. Поняття злочинності, її види, кількісні та якісні показники злочинності.
2. Латентна злочинність.
3. Сучасний стан злочинності в Україні і тенденції її розвитку.
4. Теорії злочинності

Тема 3. Причини та умови злочинності.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ:

1. Поняття причин та умов злочинності в кримінології
2. Класифікація причин злочинності.
3. Класифікація умов злочинності.

Тема 4. Кримінологічне вчення про особу злочинця.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ:

1. Особа злочинці та її вивчення кримінологією.
2. Типологія та класифікація злочинців.
3. Співвідношення соціального та біологічного в особі злочинця.

Тема 5. Наукові основи віктимології

ПЛАН ЗАНЯТТЯ:

1. Поняття віктимології та основні поняття, які вона вивчає.
2. Особливості віктимологічної профілактики.
3. Поняття суїцидальної поведінки та проблеми суїциду в Україні.
4. Поняття суїциду та парасуїциду.
5. Механізм суїцидальної поведінки, його сутність.

Тема 6. Теорія запобігання злочинності. Кримінологічне планування та прогнозування

ПЛАН ЗАНЯТТЯ:

1. Запобігання злочинності, його цілі, завдання, об'єкти.
2. Рівні запобігання злочинності та їх особливості.
3. Суб'єкти запобігання злочинності та їх роль запобіжній діяльності
4. Поняття, ознаки, види, суб'єкти кримінологічного планування.
5. Етапи кримінологічного планування. Важливість кримінологічного планування.
6. Прогнозування індивідуальної злочинної поведінки.

Тема 7. Методологія та методика кримінологічних досліджень*ПЛАН ЗАНЯТТЯ:*

1. Поняття методології кримінологічного дослідження та його особливості
2. Збирання первинної кримінологічної інформації.
3. Поняття і зміст кримінально-правової статистики.
4. Аналіз документів.
5. Опитування.
6. Спостереження

Тема 8. Кримінофамілістика та її наукові основи*ПЛАН ЗАНЯТТЯ:*

1. Кримінофамілістика та її наукові основи.
2. Кримінологічна характеристика домашнього насильства
3. Детермінанти, які обумовлюють домашнє насильство
4. Заходи запобігання насильству в сім'ї

Тема 9. Кримінологічна характеристика загально-корисливої та корисливо-насильницької злочинності*ПЛАН ЗАНЯТТЯ:*

1. Кримінологічна характеристика та профілактика загально-корисливої та корисливо-насильницької злочинності.
2. Кримінологічна характеристика особи злочинця загально-корисливої та корисливо-насильницької злочинності.
3. Причини та умови та попередження корисливої та корисливо-насильницької злочинності.
4. Кримінологічна характеристика та попередження економічної злочинності.
5. Причини, умови та попередження економічної злочинності.

Тема 10. Кримінологічна характеристика організованої, професійної та рецидивної злочинності*ПЛАН ЗАНЯТТЯ:*

1. Кримінологічна характеристика організованої, професійної та рецидивної злочинності.
2. Кримінологічна характеристика особи злочинця організованої, професійної та рецидивної злочинності.
3. Детермінанти та основні напрями попередження організованої, професійної та рецидивної злочинності..

Тема 11. Корупційна злочинність та її особливості*ПЛАН ЗАНЯТТЯ:*

1. Кримінологічна характеристика корупційної злочинності
2. Детермінація корупційної злочинності
3. Загально-соціальне та спеціально-кримінологічне запобігання корупційної злочинності

Тема 12. Пенітенціарна злочинність та її кримінологічна характеристика

ПЛАН ЗАНЯТТЯ:

1. Поняття та загальна характеристика пенітенціарної злочинності
2. Причини та умови пенітенціарної злочинності
3. Шляхи запобігання кримінальним правопорушенням, вчинених у місцях позбавлення волі

Тема 13. Злочинність серед неповнолітніх. Кримінологічна характеристика жіночої злочинності

ПЛАН ЗАНЯТТЯ:

1. Кримінологічна характеристика, детермінанти та шляхи запобігання злочинності серед неповнолітніх.
2. Кримінологічна характеристика, детермінанти та шляхи запобігання злочинності серед жінок

Тема 14. Сучасний стан злочинності у зарубіжних країнах.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ:

1. Характеристика рівня, динаміки і структури злочинності в зарубіжних країнах.
2. Історичні аспекти зарубіжних концепцій причин злочинності.
3. Основні напрямки міжнародного співробітництва в боротьбі зі злочинністю.
4. Міжнародна організація кримінальної поліції.
5. Міжнародно-правове регулювання видачі злочинців та міжнародні стандарти поводження з правопорушниками.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Підготовка до практичного заняття передбачає опрацювання матеріалів (текстів) необхідних для успішного виконання практичних завдань. Отже, ваші бали залежать від вашої попередньої підготовки.

Завдання до практичних занять

Тема 1. Поняття злочинності та її основні характеристики. Кримінологічні теорії злочинності

Завдання 1. Населення П. області складає 2,5 млн осіб. З них 700 тис. не досягли 14-річного віку. На території цієї області протягом року зареєстровано 35780 злочинів, учинених 29500 злочинцями. У сусідній Х. області мешкає 3,1 млн осіб, з яких молодше 14-річного віку – 800 тис. За один рік у цій області 36500 злочинців учинили 41200 злочинів.

Визначте коефіцієнти злочинної інтенсивності і злочинної активності в зазначених областях у розрахунку на 10000 осіб населення. Дайте характеристику рівня злочинності в них.

Завдання 2. За рік у країні зареєстровано 540 тис. злочинів, їх учинили 250 тис. злочинців. Серед них 33 тис. жінок; 32 тис. – неповнолітніх; ніде не працювали і не навчалися – 87 тис. осіб. Серед зареєстрованих злочинів 340 тис. – корисливих, 21,5 тис. – насильницьких, 39 тис. – корисливо-насильницьких. Групова злочинність становила 66 тис. злочинів, рецидивна – 46 тис. злочинів. У містах учинено 376,6 тис., у сільській місцевості – 121,6 тис. злочинів. Кількість нерозкритих злочинів становила 226,4 тис., злочинів у сфері економіки – 39,9 тис.

На основі наведених даних визначте структуру злочинності та її характер за соціально-демографічними, кримінальноправовими і кримінологічними показниками. Які тенденції простежуються при аналізі структури злочинності за цими даними?

Завдання 3. Назвіть найбільш актуальні для сучасної України кримінологічні проблеми (в межах світу, держави, регіону, населеного пункту, району). Аналіз необхідно здійснити на прикладі того населеного пункту, в якому ви працювали, або проживали до вступу на навчання, або в якому плануєте працювати після закінчення навчання. Мінімумально повинно бути 10 пунктів.

Завдання 4. Назвіть основні завдання діяльності кримінологічних кабінетів у 20-30 роки XIX ст. та порівняйте, як вони співвідносяться із сучасними кримінологічними проблемами українського суспільства.

Завдання 5. Назвіть основні види злочинності у період з 1991 по 2016 роки та порівняйте їх з попереднім періодом (2017-2022).

Завдання 6.

Населення регіону С на початок січня 2021 р. складало 2132800 чол., з них близько 365 тис. - діти до 14 років. Протягом 2020 р. у цьому регіоні зареєстровано 46209 злочинів, за які притягнуто до тієї чи іншої відповідальності 18317 чол.

У регіоні N мешкало на той час 1950272 чол. Дітей до 14 - 179 тис. Зареєстровано протягом 2020 р. - 14800 злочинів і виявлено 5345 осіб, що їх вчинили.

Розрахунок необхідно зробити на 100 000 населення.

В якому з цих регіонів більш високий рівень злочинності?

Завдання 7.

Яка шкода охоплюється поняттям "ціна злочинності"? Дайте обґрунтовану відповідь та наведіть різні точки зору вчених з цього питання.

Завдання 8.

У місті N постійно мешкало в 2022 р. 1438200 чол. Неповнолітні віком від 14 до 17 років, включно, складали 6% населення міста. В тому ж році зареєстровано 1690 злочинів вчинених 1159 підлітками. Розрахуйте рівень злочинності неповнолітніх в 2022 р.

Завдання 9.

Чи залежить динаміка злочинності в Дніпропетровській області протягом двох років від вказаних обставин і як саме:

1. Зростання цін на продовольчі товари;
2. Зміни температури повітря у різні пори року;
3. Посилення кримінальної відповідальності за деякі злочини;
4. Призначення нового начальника УМВС;
5. Призначення нового прокурора області;
6. Тимчасове припинення роботи деяких великих промислових підприємств;
7. Несвоєчасна, з затримками на кілька місяців, виплата заробітної плати на підприємствах з різними формами власності;
8. Зменшення штатної чисельності оперативних працівників та слідчих УМВС України в області ;
9. Несвоєчасна виплата пенсій;
10. Посилення митного і прикордонного контролю;
11. Несвоєчасне прийняття державного бюджету;
12. Політична криза в державі.

Завдання 10.

Вкажіть, які з перелічених показників злочинності відносяться до кількісних, а які до якісних (відповідь обґрунтуйте):

1. абсолютна кількість злочинів, що реєструються на даній території;

2. кількість потерпілих від злочинів, що виявлені в певному регіоні;
3. розмір матеріальної шкоди від злочинності;
4. частина (доля) злочинів певного виду з числа всіх скоєних злочинів;
5. доля осіб, що скоїли злочин певного виду;
6. питома вага групової злочинності;
7. територіальна розповсюдженість злочинності;
8. коефіцієнт віктимності;
9. коефіцієнт судимості;
10. темп росту злочинності;
11. коефіцієнт злочинної активності;
12. розподіл злочинів за ступенем суспільної небезпеки;
13. розподіл злочинів за об'єктом посягання;
14. розподіл злочинів за ознакою судимості осіб, що їх вчинили.

Завдання 11.

До яких видів латентності відносяться такі випадки:

1) У відділення поліції прийшла заява від виховательки дитячого садку про те, що у неї зі службового приміщення хтось викрав норкову шапку. В порушенні кримінальної справи було відмовлено посилаючись на те, що: по-перше, вихователь сама винна в неналежному зберіганні шапки; по-друге, у неї не могло бути дорогої шапки з огляду на її малу заробітну плату.

2) Троє друзів напідпитку зустріли в безлюдному місці незнайому жінку і двоє з них, А. і Б. вчинили напад па потерпілу, силоміць завели в кущі і згвалтували. Третій, В., у злочині участі не брав, але й не сповістив правоохоронні органи про злочин. Потерпіла також не звернулась до поліції з заявою.

3) Пасажир К., програв сусідам по купе велику суму грошей. І хоча він і мав підозру, що його обібрали шулери, але нікого про це не сповістив. Згодом цих людей було притягнуто до відповідальності за професійне шахрайство. Під час слідства вони зізнались поряд з іншими також у цьому епізоді своєї злочинної діяльності.

4) Виконроб С. викрав на будівництві і продав приватним особам будівельні матеріали на більш як 2,5 тис. грн. Ці матеріали шляхом підробки документів були списані на будівництві. Розкрадання не було виявлено аж поки він сам про це не заявив під час проведення документальної ревізії.

Тема 2. Кримінологічне вчення про особу злочинця

Завдання:

1. Аналізуючи наведені приклади, визначте, чи всі ознаки, що характеризують особу злочинця, знайшли в них відображення:

Приклад 1. Т. – мати трьох малолітніх дітей, працювала в ательє пошиття верхнього одягу для жінок. Після примірки замовниці, Т. побачила, як та вийшла з приміркової кабінки, залишивши сумку. Скориставшись її відсутністю, Т. викрала із сумки 3000 грн.

Т., 43 роки, освіта середньо-спеціальна, раніше не судима. За місцем роботи характеризується позитивно, користується в колективі повагою. Факт крадіжки грошей пояснила тяжким матеріальним становищем, тим, що виховує одна дітей і вимушена допомагати своїй старій матері.

Приклад 2. Раніше судимий за шахрайство К. працював комерційним директором приватної автотранспортної організації. Він систематично отримував хабарі від водіїв за найбільш вигідні рейси. За допомогою бухгалтера, постійно не доплачував водіям заробітну плату, обертаючи різницю на свою користь. Прибувшому за скаргою одного із звільнених водіїв податківцю дав хабара.

Приклад 3. Студент коледжу Ф. вирішив розбагатіти шляхом вимагання. Вислідивши, коли шестилітній С.- онук сусідки вийшов один погуляти, він затягнув хлопчика в лісосмугу, прив'язав його там до дерева, а під двері сусідки підсунув листа з вимогою принести у вказаний час 1000 грн. за звільнення її онука. В момент передачі грошей Ф. був затриманий. Ф. виховувався в неповній сім'ї: батько залишив сім'ю, коли йому було 2 роки. За характером Ф. був спокійний, безконфліктний. Друзів не мав, особливого інтересу до навчання не проявляв.

2. В чому відмінність особи злочинця від законослухняної особи і особи, яка вчинила не кримінальне правопорушення?

3. Які основні критерії класифікації злочинців ви знаєте? Обґрунтуйте необхідність класифікації злочинців за характером і ступенем їх суспільної небезпеки.

4. Яке значення має кримінологічна характеристика особи злочинця: для кримінального законодавства; в процесі виконання покарання і звільнення від нього; для профілактики злочинів:

- криміногенного суб'єкта;
- особи, яка вже відбула покарання.

Тема 3. Наукові основи віктимології

Завдання № 1

На дискотеці виникла сварка між двома групами неповнолітніх. 14 річний А. зачепив п'яного 15 річного В., а останній його раптово вдарив в обличчя. Друзі А., 14 річні М. і Л. Побачивши це підскочили до В. та почали його бити. Друзі В. 15 річний Н. та 16 річний Ю. також втрутилися в цю бійку щоб допомогти своєму другові. Після втручання охоронців всі учасники бійки були доставлені в міський райвідділ міліції. Судово-медичною експертизою було встановлено, що А. були заподіяні легкі тілесні ушкодження, а В. – середньої тяжкості. Як було встановлено В. виховувався без матері, школу відвідував не регулярно, зловживав спиртними напоями, іноді вживав наркотичні засоби.

Визначте, хто в даній ситуації жертва, а хто правопорушник?

Визначте тип жертви. Які фактори на вашу думку могли призвести до цих подій?

Завдання №2

Раніше судимий 24 річний Н. більш року зловживав спиртними напоями, неодноразово притягувався до адміністративної відповідальності. Одного разу, будучи в стані алкогольного сп'яніння, Н. біля під'їзду свого дому став чіплятися до жінки і намагався образити її. Через декілька хвилин до Н. підійшов чоловік цієї жінки і вимагав від нього пробачення, на що останній не відреагував. Чоловік у збудженому стані побив Н. заподіявши йому середньої тяжкості тілесні ушкодження. Н. заявив у поліцію.

Визначити хто є жертвою, та встановити тип жертви?

Як Ви вважаєте дії потерпілого можна оцінити як: правомірні, нейтральні, неправомірні?

Завдання №3

Громадянин Карпусь працював у підприємстві ЗАТ “Колумб” наладчиком машин по виробництву молочної продукції. У зв'язку з кризовим становищем на підприємстві (продукція перестала бути ліквідною, висока кредиторська заборгованість) його керівництвом було прийнято рішення про скорочення штату підприємства. К. попав під скорочення. Через два тижня після звільнення в сім'ї К. було засуджено до позбавлення волі єдиного сина 16 річного В. за зґвалтування неповнолітньої. Тривалий час К. ніде не міг влаштуватись, вдома із-за цього постійні були сварки з жінкою, і почав пити. Через місяць К. покінчив життя самогубством.

Проаналізуйте ситуацію, та складіть механізм суїцидальної поведінки.

Тема 4 . Теорія запобігання злочинності. Кримінологічне планування та прогнозування

Завдання - тест

1. При кримінологічному прогнозуванні необхідне застосування (вказіть неправильне твердження):

- а) статистичних даних і результатів вибірових досліджень не менше, ніж за шість попередніх місяців, які характеризують стан і тенденції соціальних процесів, що інтенсивно впливають на злочин- ність;
- б) даних про прогнозовані зміни стану та тенденцій цих про- цесів на період прогнозу;
- в) статистичних даних і результатів вибірових досліджень, які характеризують обсяг, структуру, тенденції практики застосу- вання заходів профілактики та кримінально- правових заходів за той же період;
- г) даних про злочини, що мають міжрегіональний і міждержавний характер;
- г) інформації про стан і прогнози злочинності та боротьби з нею в регіонах і за кордоном.

2. Діяльність відповідних суб'єктів з підготовки, планування та вибору головних напрямів запобігання злочинності й окремим видам злочинів у країні, – це:

- а) кримінологічне прогнозування;
- б) кримінологічне моделювання;
- в) формування кримінологічної стратегії;
- г) кримінологічне програмування;
- г) правильної відповіді немає.

3. Процес отримання, обробки й аналізу інформації з метою визначення майбутнього стану злочинності чи ймовірності вчинення конкретного злочину – це:

- а) кримінологічне прогнозування;
- б) кримінологічне моделювання;
- в) формування кримінологічної стратегії;
- г) кримінологічне програмування;
- г) правильної відповіді немає.

4. Цілеспрямований процес розробки плану, в якому на основі цілей і завдань боротьби зі злочинністю визначаються шляхи та засоби їх вирішення, нормативне, інформаційне, організаційне, методичне й ресурсне його забезпечення на визначений період – це:

- а) кримінологічне прогнозування;
- б) кримінологічне моделювання;
- в) формування кримінологічної стратегії;
- г) кримінологічне планування;
- г) правильної відповіді немає.

5. Ч. Беккарія вважав, що основним засобом запобігання злочинності є:

- а) удосконалення виховання;
- б) застосування смертної кари;
- в) удосконалення законодавства;
- г) застосування покарання;
- г) усі відповіді правильні.

6. Назвіть правильне положення, що стосується запобігання злочинності:

- а) спеціально-кримінологічний рівень запобігання злочинності полягає в цілеспрямованому впливові на криміногенні фактори, пов'язані з певними видами та групами злочинної поведінки;
- б) завдання профілактики злочинів полягає у виявленні й аналізі явищ, процесів, обставин, які є детермінантами злочинів;
- в) індивідуальний рівень запобігання злочинності охоплює діяльність стосовно конкретних осіб, поведінка яких конфліктує із правовими нормами;
- г) загальносоціальне запобігання злочинності забезпечується цілеспрямованою соціально-економічною політикою держави;
- г) усі відповіді правильні.

7. Назвіть правильне положення, що стосується планування злочинності:

- а) процес планування складається з таких етапів, як: органі-заційно-підготовчого; інформаційно-аналітичного; безпосередньої розробки плану; організації виконання плану; оцінювання запобіжної діяльності й висновків;
- б) базою кримінологічного планування є прогноз, дані про злочинність, процеси, що впливають на неї та стан боротьби із злочинністю;
- в) кримінологічне планування – це діяльність у сфері запобігання злочинності, яка спрямована на визначення характеру та змісту запобіжних заходів, послідовності й строків їх використання;
- г) за масштабом дії кримінологічне планування поділяється на: загальнодержавне; регіональне; відомче та галузеве;
- г) усі відповіді правильні.

8. Назвіть вид індивідуального рівня запобігання злочинності:

- а) ранній рівень;
- б) судово-слідчий;
- в) пенітенціарний;
- г) постпенітенціарний;
- г) усі відповіді правильні.

9. Визначте суб'єкти, до функції яких частково входить здійснення запобіжних заходів:

- а) заклади охорони здоров'я;
- б) органи внутрішніх справ;
- в) органи державної влади;
- г) Президент України;
- г) усі відповіді правильні.

10. Метод експертних оцінок застосовується при:

- а) узагальненні думок фахівців щодо можливих змін кількісних і якісних показників злочинності за прогнозований відтинок часу;
- б) прогнозуванні кількісних характеристик злочинності, які відображають її залежність від дії соціально-економічних, політичних, ідеологічних, правових та інших чинників;
- в) зіставленні минулого і сучасного станів до сліджуваного об'єкта та перенесенні на майбутнє виявлених закономірностей його розвитку;
- г) використанні комп'ютерної технології обробки емпіричного матеріалу;
- г) усі відповіді неправильні.

Тема 5. Кримінологічна характеристика загально-корисливої та корисливо-насиленої злочинності

Завдання 1. Охарактеризуйте Концепцію реалізації державної політики у сфері профілактики правопорушень на період до 2015 року, схвалену розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2011 р. № 1209-р, та План заходів з виконання Концепції реалізації державної політики у сфері профілактики правопорушень на період до 2015 року, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 8 серпня 2012 р. № 767.

Які заходи, передбачені в цих документах, можна віднести до профілактики, запобігання, припинення злочинів ?

Завдання 2. Аналіз криміногенної ситуації в одному зі “спальних” районів міста засвідчив, що за останні 3 роки в ньому на 12% збільшилась кількість квартирних крадіжок. Переважна більшість з них (91%) вчинялася вдень, коли власники квартир були відсутні.

Які заходи спеціально-кримінологічного запобігання можуть бути розроблені з цього приводу співробітниками службою дільничних інспекторів та органами місцевого самоврядування?

Завдання 3. Яким, на Ваш погляд, може бути партнерство громадськості й поліції в запобіганні злочинності? Запропонуйте конкретні заходи в цій сфері. Які нормативні акти, спрямовані на залучення громадськості до запобігання злочинності, Вам відомі?

Завдання 4. Запропонуйте віктимологічні профілактичні дії, спрямовані на усунення ситуацій, що провокують заподіяння майнової шкоди?

Література: основна №№ 1-9; допоміжна № 1-42.

Тема 6. Кримінологічна характеристика організованої, професійної та рецидивної злочинності

Тести:

1. Згуртування кримінального середовища у масштабі певного регіону, окремої галузі господарства (її виробничих об'єднань) або у деяких сферах управління шляхом створення усталених, згуртованих злочинних угруповань (спільнот), зорієнтованих на тривалу спільну діяльність з метою отримання постійних значних доходів, нерідко із замаскованим використанням офіційних економічних та організаційних структур, а також корумпованих елементів державного апарату – це _____.

2. Ознаки організованої злочинності

А) територіальність, відомчість, випадковість

Б) масовість, недбалість, чіткість

В) стійкість, системність, масштабність

3. Уперше визначення організованої злочинності запропонував:

А) Е. Дюркгейм;

Б) Б. Мендельсон;

В) Ф. Йохансон;

Г) А. Ландсміт;

Д) Г. Хендіг.

4. До видів організованих злочинних угруповань належить:

А) проста організована група;

Б) група;

В) організована група;

Г) картель;

Д) угруповання.

5. До видів організованих злочинних угруповань належить:

А) складна організована група;

- Б) група;
В) організована група;
Г) картель;
Д) угруповання.
6. До видів організованих злочинних угруповань належить:
А) банда;
Б) група;
В) організована група;
Г) картель;
Д) угруповання.
7. До видів організованих злочинних угруповань належить:
А) злочинна організація;
Б) група;
В) організована група;
Г) картель;
Д) угруповання.
8. До видів організованих злочинних угруповань належить:
А) мафія;
Б) група;
В) організована група;
Г) картель;
Д) угруповання.
9. До видів організованих злочинних угруповань належить:
А) проста організована група;
Б) група;
В) організована група;
Г) картель;
Д) угруповання.
10. Види організованих злочинних угруповань за рівнем їх організації
А) організована група та злочинна організація
Б) організована група, злочинна організація та мафія
В) організована група, злочинна організація, мафія та мафіозне об'єднання
11. Види організованих злочинних угруповань за територіальним масштабом діяльності
А) регіональні та міжрегіональні
Б) регіональні, міжрегіональні та загальнодержавні
В) регіональні, міжрегіональні, загальнодержавні та транснаціональні
12. До ознак організованої злочинності належить:
А) стійкість;
Б) міжнаціональність;
В) продуманість;
Г) мінливість;
Д) владність.
13. До ознак організованої злочинності належить:
А) системність;

- Б) міжнаціональність;
- В) продуманість;
- Г) мінливість;
- Д) владність.

14. До ознак організованої злочинності належить:

- А) масштабність;
- Б) міжнаціональність;
- В) продуманість;
- Г) мінливість;
- Д) владність.

15. До ознак організованої злочинності належить:

- А) цілі;
- Б) міжнаціональність;
- В) продуманість;
- Г) мінливість;
- Д) владність.

16. До ознак організованої злочинності належить:

- А) способи;
- Б) міжнаціональність;
- В) продуманість;
- Г) мінливість;
- Д) владність.

17. До ознак організованої злочинності належить:

- А) забезпечення власної безпеки;
- Б) міжнаціональність;
- В) продуманість;
- Г) мінливість;
- Д) владність.

18. Що таке транснаціональна злочинність:

- А) окремий вид злочинності, що має міжнародний характер;
- Б) складова частина організованої злочинності;
- В) один з видів групової злочинності;
- Г) об'єднання професійних злочинців;
- Д) різновид банди.

Завдання:

1. Як Ви відносите до ідеї деяких вчених та громадських діячів про те, що державі вигідніше співпрацювати з організованою злочинністю, ніж боротися проти неї, - організована злочинність зможе навести порядок в державі, очистити вулиці від злочинців? Аргументуйте свою думку.
2. Як відіб'ється на функціонуванні організованої злочинної групи:
 - а) арешт декількох бойовиків;
 - б) арешт керівника середньої ланки;
 - в) арешт одного з керівників;
 - г) зміна законодавства, що створить суттєві перешкоди для протизаконного отримання прибутків;
 - д) зміна законодавства, що створить суттєві перешкоди для «відмивання»

грошей;

е) зміна законодавства, що створить суттєві перешкоди для використання незаконно отриманих прибутків.

Аргументуйте свою думку.

3. М. своєю машиною вдарив джип з “братвою”. Його побили, відібрали документи, а вночі подзвонили і попередили: “Якщо протягом двох днів не заплатиш за матеріальну шкоду від аварії \$15000, прощайся зі своїми рідними! Гроші можеш взяти де завгодно. Можеш продати квартиру”. Що б Ви порадили М.? Аргументуйте свою думку.

4. О. не любив азартних ігор, однак товариш запропонував йому спробувати. Що значить “спробувати” О. зрозумів лише програвши \$2000. А де їх взяти? - Що, проблеми? – до нього підійшов товариш разом з незнайомим шикарно вдягненим чоловіком. Ми б могли тобі допомогти за послугу у відповідь, яка тобі нічого не буде коштувати, а може ще й дасть можливість трохи підзаробити. Ти ж і далі працюєш в ДАІ? Завтра до вас на реєстрацію прибудуть три автомобілі «Опель Вектра» з прибалтійськими номерами. Постарайся детально не придивлятися до них. Наступного дня за надану “послугу” О. отримав \$3000. А ще через місяць поштою надійшли фотографії, на яких О. був зображений у момент отримання грошей і записку, у якій містилась погроза передати такі ж фотографії керівництву МВС у разі відмови від подальшого співробітництва. Так О. став співпрацювати з організованою злочинністю. Проаналізуйте криміногенну ситуацію та особу злочинця. Чи можна було попередити цей злочин

Завдання для самостійної роботи

Ряд питань навчальної дисципліни виносяться на самостійне опрацювання. Виконання самостійної роботи оцінюється окремо та є невід’ємною складовою успішного проходження курсу. Для виконання завдань самостійної роботи вам необхідно зробити конспект нижчезазначених питань. Кожне питання має бути ґрунтовно висвітлене в обсязі не менше двох сторінок рукописного тексту.

1. Оцініть стан злочинності в Україні за першу половину 2023 року.
2. Прочитайте та зробіть висновки щодо розвитку кримінології в сучасній Україні.
3. Охарактеризуйте стан злочинності в Україні з 1991 року по 2022 рік.
4. Охарактеризуйте причини і умови злочинності в сучасній Україні.
5. Складіть кримінологічний портрет найвідоміших злочинців світу.
6. Дослідіть тенденції розвитку кіберзлочинності в Україні та проаналізуйте шляхи попередження.
- 7.
8. Складіть кримінологічний портрет потенційної жертви злочину.
9. Опрацюйте інформацію про стан злочинності в установах виконання покарань за 2022 рік.
10. Ознайомтеся зі статистичними даними злочинності в установах виконання покарань в 2022 році.
11. Надайте кримінологічну характеристику кіберзлочинності, проаналізуйте особу злочинця.
12. Дослідіть стан злочинності в країнах Східної Європи.
13. Дослідіть діяльність Інтерполу та Європолу.
14. Дослідіть стан організованої злочинності в Україні в 2022 році.

Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання виконуються у вигляді рукописного есе обсягом до 5 сторінок за темою яка обирається з нижченаведеного переліку або індивідуальною темою погодженою з викладачем. При написанні есе доцільним буде скористатись порадами за посиланням: <https://zno.if.ua/?p=985>

Тематика презентацій:

1. Основні підходи до визначення поняття злочинності в кримінології.
2. Девіації та злочинність.
3. Злочинність як різновид соціальної практики.
4. Злочинність, злочин, злочинна діяльність: співвідношення понять.
5. Латентна злочинність та її види.
6. Коефіцієнти злочинності та їх практичне значення.
7. Україна на «кримінальній» карті світу.
8. Злочинність та безробіття.
9. Злочинність та міграція населення.
10. Маргіналізація та злочинність.
11. Урбанізація та злочинність.
12. Глобалізація і злочинність.
13. Можливості теології в поясненні злочинності.
14. Теорія субкультур та злочинність неповнолітніх.
15. Теорія конфлікту культур та національно-етнічні конфлікти.
16. Злочинність та медіа.
17. Акцентуована особистість та особистість злочинця.
18. Соціально-рольові характеристики особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.
19. Кримінально-правові характеристики особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.
20. Криміногенна особистість.
21. Антропологічні особливості особистості злочинця.
22. Фізіологічні особливості особистості злочинця.
23. Психіатричні особливості особистості злочинця.
24. Генетичні особливості особистості злочинця.
25. Класифікація злочинців за ступенем суспільної небезпеки.
26. Прийняття рішення та його роль у механізмі злочинної поведінки.
27. Роль конкретної життєвої ситуації у вчиненні кримінального правопорушення (злочину).
28. Віктимологічні фактори та механізм конкретного кримінального правопорушення (злочину).
29. Поняття та основні принципи формування кримінологічної політики держави.
30. Кримінально-правові заходи протидії злочинності. Альтернативи покаранню.
31. Запобігання вчинення кримінальних правопорушень (злочинів) як мета кримінального покарання: проблема ефективності.
32. Проблема впровадження та проведення кримінологічної експертизи нормативно-правових актів.
33. Міжнародне співробітництво у протидії злочинності: глобальний, регіональний та місцевий рівні.
34. Система запобігання злочинності в зарубіжних країнах.
35. Кримінологічна характеристика осіб, які вчиняють економічні злочини.
36. Економічна злочинність та тіньова економіка: проблеми співвідношення.
37. Сучасні стратегії протидії економічній злочинності.
38. Відмивання доходів, отриманих злочинним шляхом, та легалізація
39. (амнісія) капіталів: порівняльно-правовий аналіз та досвід зарубіжних держав.
40. Діяльність FATF у протидії відмиванню брудних коштів.

60 балів	40 балів в	100 балів
----------	------------------	--------------

За ведення конспекту лекцій нараховується 1 бал за кожен тему, що повністю відображена у вашому конспекті. Таким чином, за роботу на лекціях ви можете отримати до 11 балів. Нагадуємо, що під час лекцій та інших занять не припустимо відволікатись розмовами, користуватись мобільними телефонами та іншими гаджетами, порушувати дисципліну в будь-який інший спосіб. Запізнення на лекцію так само не припустимі, викладач залишає за собою право не допустити до заняття студента, що порушує дисципліну або запізнюється. Поважайте працю викладача, ваших товаришів по навчанню та себе – дотримуйтесь дисципліни під час освітнього процесу. Ці ж самі правила поведінки поширюються й на інші форми занять (семінари, практичні). Користування гаджетами для доступу до мережі Інтернет припустиме лише під час семінарських/практичних занять за вказівкою чи дозволом викладача. Пропущені лекції слід відпрацювати переписавши конспект та продемонструвавши його викладачу, при цьому слід бути готовим відповісти на його питання за змістом лекції.

Робота на семінарах оцінюється за наступними критеріями:

- ваша присутність та повний конспект семінарських питань забезпечують вам 1 бал;
- для того аби отримати ще 1 балу слід брати участь в опрацюванні семінарських питань (доповнення, відповідь на питання викладача, висловлення своєї обґрунтованої точки зору під час обговорення проблемних питань);
- виступ із доповіддю на питання за планом семінарського завдання за умови, що відповідь буде змістовною та відповідати плановому питанню; якщо, при виступі, ви проявите ґрунтовну підготовку, висловите власну точку зору щодо висвітлюваної проблеми й підкріпите її аргументацією, правильно відповісте на уточнюючі питання викладача то можете отримати ще 1 балу.

Таким чином ваша участь в роботі семінару може принести вам до 3 балів за одне заняття. Пропущений семінар відпрацьовується написанням конспекту всіх питань з плану заняття та відповідями на питання викладача за змістом семінару під час відпрацювання.

Практичні заняття можуть принести вам по 3 бали за одне заняття за умови попереднього опрацювання матеріалів для підготовки до заняття й успішного виконання всіх завдань безпосередньо на самому занятті. Не виконання завдань знижує ваш бал пропорційно відсотку й рівнів складності завдань з якими ви не впорались. Ваша присутність без підготовки та нездатність впоратись із завданнями оцінюється 0 балів. Відпрацювання пропущених чи оцінених у 0 балів занять відбувається за умови попереднього ознайомлення з матеріалами для підготовки до практичного заняття та виконання завдань запропонованих викладачем (увага – завдання можуть відрізнятись від тих, що вирішували ваші одногрупники).

Самостійна робота оцінюється викладачем з розрахунку балу за два повністю висвітлених в конспекті питання з вищенаведеного списку. За виконання завдань для самостійної роботи ви можете отримати до 1 балу.

Кожен курсант (студент, слухач) має до кінця жовтня написати та надати викладачу есе на тематику з запропонованого переліку або за власною темою узгодженою з викладачем. Успішне виконання цього завдання оцінюється в 7 балів. При цьому оцінка відбувається узагальненням балів за 5 критеріями: 1) грамотність та оформлення – 1,4 бала; 2) відповідність змісту темі – 1,4 бала; 3) структурна логічність – 1,4 бала; 4) аргументованість висновків – 1,4 бала; 5) оригінальність роботи та культура посилань на джерела – 1,4 бала.

Підсумковий контроль з дисципліни відбувається у вигляді усного екзамену на якому ви можете отримати до 40 балів в залежності від повноти та обґрунтованості ваших відповідей. На екзамені викладач задає вам 3 питання з переліку наведеного нижче, кожна відповідь дає вам до 13 балів. Якщо під час проходження курсу ви набрали 60 балів то маєте право не здавати залік вдовольнившись підсумковою оцінкою відповідно до кількості набраних балів. Схема переведення балів у підсумкову оцінку наведена в Таблиці 2.

Таблиця 2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
64-74	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Завдання для контрольних робіт:

Варіант 1.

1. Визначте структуру злочинності та проаналізуйте її.
2. Розкрийте групи детермінант організованої та професійної злочинності.
3. У громадянина Д. невідомий в громадському транспорті викрав гаманець. Громадянин Д. виявив відсутність свого гаманця, але подумав, що він його загубив не став повідомляти правоохоронні органи. Який це вид латентної злочинності?

Варіант 2.

1. Сформулюйте теорії походження жіночої злочинності.
2. Визначте рівні віктимної профілактики злочинів.
3. Складіть таблицю основних напрямків запобігання злочинності в Україні.

Варіант 3.

1. Розкрийте зміст індивідуальної профілактики кримінальних правопорушень.
2. Сформулюйте поняття та предмет науки «Кримінології».
3. Вкажіть, які з перелічених показників злочинності відносяться до кількісних, а які до якісних (відповідь обґрунтуйте):
 - А) абсолютна кількість злочинів, що реєструються на даній території;
 - Б) кількість потерпілих від злочинів, що виявлені в певному регіоні;
 - В) розмір матеріальної шкоди від злочинності;
 - Г) частина (доля) злочинів певного виду з числа всіх скоєних злочинів;
 - Д) доля осіб, що скоїли злочин певного виду;
 - Е) питома вага групової злочинності.

Варіант 4.

1. Охарактеризуйте сучасні теорії детермінації злочинності.
2. Визначте функції науки «Кримінологія».
3. Які відмінності поглядів на злочинність, особу злочинця, причини та умови злочинності в класичній школі кримінології та позитивіській школі кримінології? Складіть таблицю.

Варіант 5.

1. Надайте характеристику кримінологічного прогнозування та планування боротьби зі злочинністю.
2. Розкрийте поняття та механізм суїцидальної поведінки.
3. До якого виду латентності необхідно віднести такий випадок і чому: пасажир К., програв сусідам по купе велику суму грошей. І хоча він і мав підозру, що його обібрали шулери, але нікого про це не сповістив. Згодом цих людей було притягнуто до відповідальності за професійне шахрайство. Під час слідства вони зізнались поряд з іншими також у цьому епізоді своєї злочинної діяльності.

Варіант 6.

1. Дайте кримінологічну характеристику фонових явищ пов'язаних зі злочинністю.
2. Визначте методи кримінологічних досліджень, що використовуються під час дослідження злочинності
3. За якими ознаками вивчається особа злочинця?
 - А) стать, вік, сімейний стан;
 - Б) ставлення до моральних норм та загальноприйнятих правил поведінки.
 - В) соціально – демографічна, соціально – рольова, кримінально – правова, морально - психологічна характеристики
 - Г) психічне ставлення особи до вчинення злочину.

Варіант 7.

1. Проаналізуйте міжнародне співробітництво у галузі боротьби зі злочинністю.
2. Визначте поняття злочинності, її види та характеристики.
3. Що таке віктимність?
 - А) ситуація, що сприяє вчиненню злочинів;
 - Б) процес перетворення людини на жертву злочину;
 - В) сукупність причин та умов, за наявності яких особа може стати жертвою злочинного діяння;
 - Г) підвищена здатність особи в силу певних властивостей, якостей, обставин або стану стати жертвою злочину

Варіант 8.

1. Надайте характеристику суб'єктів профілактики кримінальних правопорушень
2. Сформууйте кримінологічне розуміння запобігання злочинності та опишіть його напрямки.
3. Що являє собою коефіцієнт злочинності?
 - А) наявність тяжких злочинів у загальній структурі злочинності;
 - Б) загальна кількість осіб, які вчинили злочини;
 - В) загальна кількість злочинів, учинених на певній території за певний проміжок часу;

Г) співвідношення загальної кількості злочинів або осіб, які їх вчинили на 1, 10, 100-тий. до кількості населення, що мешкає в певному регіоні.

Варіант 9.

1. Розкрийте поняття та класифікацію причин та умов злочинності.
2. Надайте кримінологічну характеристику особи рецидивного злочинця.
3. До законів що регулюють обіг наркотичних засобів належать:
 - А) Закон України «Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів»;
 - Б) Закон України «Про Національну поліцію»;
 - В) Закон України „Про Державну кримінально-виконавчу службу України»

Варіант 10.

1. Визначте основні напрями попередження кримінальних правопорушень проти власності.
2. Обґрунтуйте співвідношення соціального і біологічного в особі злочинця.
3. До якого виду латентності необхідно віднести такий випадок: Виконроб С. викрав на будівництві і продав приватним особам будівельні матеріали на більш як 2,5 тис. грн. Ці матеріали шляхом підробки документів були списані на будівництві. Розкрадання не було виявлено аж поки він сам про це не заявив під час проведення документальної ревізії.

9. Питання для підготовки до складання заліку, екзамену з навчальної дисципліни «Кримінологія»

1. Поняття науки кримінологія.
2. Предмет кримінології та його елементи.
3. Класична, позитивістська та соціальна школа кримінології.
4. Сучасна школа кримінології
5. Біологічний напрям пояснення причин злочинності.
6. Соціологічний напрям пояснення причин злочинності.
7. Сучасні теорії детермінації злочинності.
8. Злочинність, як соціальне явище: поняття та ознаки.
9. Задачі та функції кримінології.
10. Методи, які використовує кримінологія.
11. Виникнення кримінології, як науки.
12. Поняття жертви кримінального правопорушення.
13. Класифікація злочинності.
14. Кількісні показники злочинності.
15. Якісні показники злочинності.
16. Види кримінальних правопорушень, які найчастіше залишаються невиявленими.
17. Історичний розвиток злочинності.
18. Суспільні процеси, які впливають на стан злочинності в Україні.
19. Соціальна та правова характеристика особи злочинця.
20. Соціально-демографічні ознаки особи злочинця.
21. Кримінально – правова характеристика особи злочинця.
22. Морально-психологічна характеристика особи злочинця, його емоційні властивості.
23. Поняття та ознаки латентної злочинності.
24. Види латентної злочинності та їх характеристика.
25. Рівні латентної злочинності.
26. Фактори існування латентної злочинності.
27. Сучасний стан злочинності в Україні.
28. Поняття причин злочинності та їх класифікація.

29. Умови, що сприяють існуванню злочинності: поняття та співвідношення з причинами.
30. Поняття особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, межі її вивчення наукою кримінологією.
31. Співвідношення соціального і біологічного в особі злочинця.
32. Типологія злочинців за характером антисуспільної спрямованості.
33. Типологія злочинців за характером взаємодії особи злочинця та ситуації.
34. Зв'язок “злочинець-потерпілий” та “злочинець-жертва”.
35. Віктимність, віктимізація та віктимна ситуація.
36. Функції віктимології.
37. Види віктимної поведінки.
38. Рівні та форми віктимологічної профілактики кримінальних правопорушень.
39. Поняття суїциду та парасуїциду
40. Типи жертв кримінальних правопорушень.
41. Механізм суїцидальної поведінки, дезадаптація.
42. Поняття запобігання кримінальним правопорушенням.
43. Класифікація заходів запобіжної діяльності.
44. Економічні причини злочинності.
45. Соціальні причини злочинності.
46. Політичні причини злочинності.
47. Ідеологічні причини злочинності.
48. Класифікація умов злочинності.
49. Поняття та особливості планування боротьби зі злочинністю.
50. Принципи планування боротьби зі злочинністю.
51. Завдання та цілі профілактики кримінальних правопорушень.
52. Спеціально-кримінологічне запобігання.
53. Суб'єкти запобіжної діяльності, їх загальна характеристика.
54. Загальні суб'єкти запобіжної діяльності.
55. Спеціальні суб'єкти запобіжної діяльності.
56. Індивідуальне запобігання кримінальним правопорушенням: види та їх особливості.
57. Криміногенність об'єкта запобіжної діяльності.
58. Організація і управління процесом запобіжної діяльності
59. Поняття методики кримінологічних досліджень.
60. Методика і техніка збору первинної кримінологічної інформації.
61. Аналіз документів.
62. Опитування, як метод збору первинної кримінологічної інформації.
63. Зведення і групування матеріалів статистичного спостереження.
64. Поняття кримінологічного прогнозування боротьби зі злочинністю.
65. Функції, види та методи кримінологічного прогнозування боротьби зі злочинністю.
66. Поняття кримінологічного планування та основні його принципи.
67. Етапи та методи кримінологічного планування.
68. Прогнозування індивідуальної злочинної поведінки.
69. Характеристика рівня, динаміки і структури злочинності в зарубіжних країнах.
70. Основні показники, характер і тенденції злочинності у розвинутих країнах: США, Великобританії.
71. Основні показники, характер і тенденції злочинності у Франції, Німеччині, Японії.
72. Характеристика причин злочинності в зарубіжних країнах, їх особливості.
73. Основні форми міжнародного співробітництва в боротьбі зі злочинністю.
74. Міжнародні договори, як правова основа співробітництва держав у боротьбі зі злочинністю.
75. Міжнародна організація кримінальної поліції.
76. Причини й умови виникнення та існування фонових явищ на сучасному етапі розвитку суспільства.

77. Кримінологічна характеристика необережної злочинності.
78. Причини та умови, що детермінують необережну злочинність.
79. Основні напрямки запобігання фоновим явищам.
80. Кримінологічна характеристика та напрями запобігання злочинності корисливо-насиленої спрямованості.
81. Шляхи запобігання корисливій злочинності.
82. Кримінологічна характеристика та попередження насильницькій злочинності.
83. Детермінанти насильницької злочинності.
84. Кримінологічна характеристика злочинності серед неповнолітніх.
85. Причини та умови злочинності серед неповнолітніх.
86. Напрями боротьби зі злочинністю серед неповнолітніх.
87. Кримінологічна характеристика та запобігання організованій злочинності.
88. Причини та умови організованої злочинності.
89. Кримінологічна характеристика професійної злочинності, напрями запобігання.
90. Злочинність серед жінок: поняття та кримінологічна характеристика.
91. Детермінанти жіночої злочинності.
92. Шляхи запобігання жіночій злочинності.
93. Криміофамілістика: поняття та кримінологічна характеристика.
94. Детермінанти та шляхи запобігання домашнім кримінальним правопорушенням.
95. Кримінологічна характеристика рецидивної злочинності.
96. Детермінанти та шляхи запобігання рецидивній злочинності.
97. Кримінологічна характеристика корупційної злочинності.
98. Детермінанти та шляхи запобігання корупційним кримінальним правопорушенням.
99. Пенітенціарна злочинність та її кримінологічна характеристика.
100. Детермінанти пенітенціарної злочинності.
101. Шляхи запобігання пенітенціарній злочинності.
102. Кримінологічна характеристика екологічної злочинності.
103. Детермінанти та напрями запобігання екологічній злочинності.
104. Кримінологічна характеристика військової злочинності.
105. Детермінанти та шляхи запобігання військовим кримінальним правопорушенням.

Політика академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших курсантів (студентів, слухачів);
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань курсантів (студентів, слухачів).

Рекомендована література

Список основних джерел

1. Аркуша Л.І., Федчун Н.О., Хижняк Є.С. Кримінологія : навч.-метод.
2. посіб. (для студентів факультету адвокатури). Одеса, 2020.
<http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/12337>

3. Василевич В. В. Кримінологічна політика України : монографія. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 434 с.
4. Голіна В.В., Головкін Б.М. Кримінологія: Загальна та Особлива частини: навч. посіб. Х.: Право. 2014. 513с.
5. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: у 3 кн.: Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. Київ: ІнЮре, 2007. 424 с.
6. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: у кн. Кн. 2: Кримінологічна характеристика та запобігання вчиненню окремих видів злочинів. Київ: Видавничий Дім «ІнЮре», 2007. 712 с.
7. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: У 3 книгах. Кн. 3: Практична кримінологія. К.: Видавничий дім «ІнЮре», 2008. 320 с.
8. Зелінський А.Ф. Кримінологія: навч. посіб. Х. : Рубікон, 2000. 238 с.
9. Кримінологія : підручник / За ред. Ю. Нікітіна, С. Денисова, Є. Стрельцова. Харків: Право, 2018. 416 с. Кримінологія: підручник / О. М. Джу́жа, В. В. Василевич, В. В.
10. Черне́й, С. С. Чернявський та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Черне́я ; за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф О. М. Джу́жі. Київ: НАВС. 2020. 612 с.

Список допоміжних джерел

1. Criminology: The Essentials Taschenbuch / Anthony Walsh, Cody Jorgensen. 2020, 416 p.
2. Introduction to Criminology: Theories, Methods, and Criminal Behavior Loseblattsammlung / Frank E. Hagan, Leah E. Daigle, 2019. 520 p.
3. Introduction to Forensic Psychology: Research and Application / Ph.D. Bartol, Curt R. , Ph.D. Bartol, Anne M. 2021, 708 p.
4. Larysa Arkusha, Viktor Zagorodniy, Nataliia Fedchun. Corruption schemes while purchasing medicinal products at the expense of state funds in Ukraine. International Journal Of Pharmaceutical Research, Volume 12, issue 3, July - Sept, 2020.P. 1465-1470. Indexed in: PubMed/Medline, SCOPUS, <http://www.ijpronline.com/ViewIssue.aspx?Volume=26&Issue=58>
5. Oleksandr Muzychuk, Vladyslav Teremetskyi, Anatolii Podoliaka, Nataliia Fedchun, Olexander Svitlychnyy, Olena Korotun, Iryna Nagorna. Legal support of economic competition in Ukraine. Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues, Volume 24, Special Issue 1, 2021. P. 1-7. Indexed in: SCOPUS, <https://www.abacademies.org/articles/legal-support-of-economic-competition-in-ukraine.pdf>
6. Андрушко П. П. Реформа українського антикорупційного законодавства у світлі міжнародно-правових зобов'язань України. К. : Атіка, 2012. 332 с.
7. Аркуша Л.І. Значення розвідувальної діяльності у протидії організованій злочинності. Запобігання організованій злочинній діяльності: мат-ли Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 19 квітня 2019 р.). Одеса, 2019. С. 3-6.
8. Батиргарєєва В. С. Рецидивна злочинність в Україні: соціально-правові та кримінологічні проблеми. Х., 2009. 576 с.
9. Бесчастний В. Кримінологічний аналіз стану злочинності в Україні. Підприємництво, господарство і право. 2017/1. С.207-2013. URL:<http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/1/40.pdf>
10. Блажівський Є.М. Моніторинг протидії злочинності в Україні: монографія. Х. : Золота миля, 2020. 378 с.

11. Бойко А.М. Теорія детермінації економічної злочинності в Україні в умовах переходу до ринкової економіки : автореф. дис....д-ра юрид. наук / Андрій Михайлович Бойко ; Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. Х., 2009. 48 с.
12. Бурдін В.М. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх в Україні. К.: Атіка, 2004. 240с.
13. Голіна В. В. Попередження тяжких насильницьких злочинів проти життя та здоров'я особи: навч. посіб. Х. : НЮАУ. 1997. 52 с.
14. Головкін Б.М. Причинність в системі детермінації злочинності. Теорія і практика правознавства. 2014. Вип. 1(5). С. 7. URL: http://nauka.juracademy.kharkov.ua/download/el_zbirnik/_1.pdf
15. Головкін Б.М. Про детермінацію злочинності. Часопис Київського університету права. 2020/1. С. 274-280.
16. Грицишен Д.О., Супрунова І.В., Лисак С.П. Економічна злочинність як суспільне явище та загроза державній безпеці. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 24. С. 140-151. DOI: 10.32702/2306-6814.2020.24.140.
17. Джужа О. М., Василевич В. В. Основні показники злочинності: міжнародний і вітчизняний досвід. Вісник Верховного Суду України. 2012. № 1. URL: [https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/1512eed764f6ba54c22580c900419036/\\$FILE/Visnyk_01_2012.pdf](https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/1512eed764f6ba54c22580c900419036/$FILE/Visnyk_01_2012.pdf)
18. Дрьомін В. М. Злочинність як соціальна практика: інституціональна теорія криміналізації суспільства: монографія. Одеса: Юридична література. 2009. 616 с.
19. Дрьомін В.М. Злочинність як предметна діяльність. Електронне наукове фахове видання Юридичний науковий електронний журнал. 2015. №3. URL: http://lsey.org.ua/3_2015/3_2015.pdf
20. Дрьомін, В. М. «Офіційна» та фактична злочинність: кримінологічний аналіз. Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. праць. 2012. Вип. 68 . С. 550-559.
21. Дудоров О. О. Злочини у сфері господарської діяльності: кримінально-правова характеристика: монографія. К. : Юридична практика, 2003. 924 с.
22. Запобігання корупції: підручник /За заг. редакцією Б.М. Головкіна. Харків. 2019. 296 с.
23. Запобігання транснаціональній злочинності : навч.-метод. посіб. /В.М. Дрьомін, Т.В. Мельничук, Ю.О. Стрелковська, Н.О. Федчун, Г.М. Чернишов, А.М. Ізовіта, В.Я. Цитряк, О.В. Дикий. Одеса:.. Видавничий дім «Гельветика», 2018. 96 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14625>
24. Зелінський А. Ф. Рецидив злочинів (структура, зв'язки, прогнунання). Х., 1980. 151 с.
25. Зелінський А. Ф. Кримінальна психологія: наук.-практ. вид. К. :Юрінком Інтер, 1999. 240 с.
26. Зелінський А. Ф., Оніка Л. П. Детермінація злочину: навч. посіб. Харків: УкрЮА, 1994. 52 с.
27. Зелінський А. Ф. Коржанський М. Й. Корислива злочинна діяльність. К. : Генеза, 1998. 144 с.
28. Ілько С. А. Наркотизм в механізмі детермінації злочинності та криміналізації суспільства. Злочинність та кримінологічні основи кримінальної
29. юстиції: колл. монографія. Одеса: Фенікс, 2007. С.162-187.

30. Йосипів А. О. Насильницька злочинність: детермінанти та запобігання органами внутрішніх справ: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. Львів. держ. ун-т внутрішніх справ, Л. 2009. 18 с.
31. Кальман О. Г. Стан та головні напрямки попередження економічної злочинності в Україні: теоретичні і прикладні проблеми / О. Г. Кальман. Харків: Гімназія, 2003. 352 с.
32. Кацавець Р.С. Психологія особистості: навч. посіб. Київ :Алерта. 2021. 134 с. URL: <https://jurkniga.ua/contents/psikhologiya-osobistosti-navchalniy-posibnik.pdf>
33. Колодяжний М. Г. Сучасний зарубіжний досвід громадського впливу на злочинність : монографія. Харків : Право, 2017. 252 с.
34. Костенко О.М. У світлі соціального натуралізму (вибране): вибрані твори. Київ: Паливода А.В., 2020. 812 с.
35. Кримінологічні проблеми попередження злочинності неповнолітніх у великому місті... монографія / за заг. ред. проф. В. В. Голіни та В. П. Ємельянова. Харків, 2006. 292 с.
36. Кримінологія: підручник / Б. М. Головкін, В. В. Голіна, О. В. Лисодєд та ін.; за заг. ред. Б. М. Головкіна. Харків: Право, 2020. 384 с.
37. Кулик О. Г. Злочинність в Україні на початку ХХІ століття :монографія. ДНДІ МВС України. К. : Юрінком Інтер. 2013. 270 с.
38. Лефтеров Л.В. Запобігання підрозділами Національної поліції шахрайству, що вчиняється з використанням засобів електронних комунікацій : дис. ... канд. юрид. наук. Одеса : ОДУВС, 2019. 284 с.
39. Литвак О. Латентна злочинність: деякі аспекти. Право України. 2003. № 12. С. 63-64.
40. Макаренко Н. К. Запобігання професійній злочинності в Україні. Київ, 2021. 455 с.
41. Маслоу А. Мотивація та особистість. URL: <https://psylib.org.ua/books/masla01/index.htm>
42. Мельник М. І. Корупція – корозія влади (соціальна сутність, тенденції та наслідки, заходи протидії) : монографія. Київ: Юрид. думка. 2004. 400 с.
43. Мельничук Т.В. Організовані форми злочинної діяльності у зовнішньо-економічній сфері. О.: Фенікс, 2010. 246 с
44. Михайленко Д.Г. Запобігання корупційним злочинам засобами кримінального права: концептуальні основи: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика». 2017. 582 с.
45. Мозгова В. А. Поняття та особливості злочинності неповнолітніх. Юридичний вісник. 2014. №2 (31). С. 142-147.
46. Наркозлочинність: кримінологічна характеристика та запобігання: науково-практичний посібник / А.А. Бова, В.І. Женунтій, А.П. Закалюк та ін.; за загальн. ред. А.П. Закалюка. К. 2006. 296 с.
47. Нежурбіда С. І. Кримінологічне вчення про причинність злочинності : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08 / Нежурбіда Сергій Ігорович ; Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2015. 32 с.
48. Никифорчук Д.Й. Теоретичні та практичні засади протидії незаконному обігу наркотичних засобів: монографія / Д.Й. Никифорчук. Київ: НАВС, 2009. 328 с.
49. Острогляд О.І. Кримінологічна характеристика та запобігання корисливим злочинам проти власності у великому місті Причорноморського регіону. Південноукраїнський правничий часопис. 3-2020. С. 89-94. DOI <https://doi.org/10.32850/sulj.2020.3.16>. Поклад В. І. Методологія та методика вивчення латентної злочинності: навчальний посібник. Луганськ: РВВ ЛДУВС. 2007. 48с.

50. Попович В.М. Економіко-кримінологічна теорія детінізації економіки. Ірпінь : Академія державної податкової служби України, 2001. 524 с.
51. Превентивна діяльність органів кримінальної юстиції : навч.-метод. посібник [Електронне видання] / Л.І. Аркуша, Н.О. Федчун, О.В. Дикий, М.О. Д'ячкова ; НУ «ОЮА». Одеса : Фенікс, 2021. 40 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14625>
52. Савченко А. В. Мотив і мотивація злочину. Монографія / А. В. Савченко. К. : Атіка, 2002. 144 с.
53. Сердюк О.О. Наркотизм як соціальне явище: його тенденції та напрямки профілактики: автореф. дис. ... канд. соц. наук. Харків, 2003. 20 с.
54. Тіньова економіка: сутність, особливості та шляхи легалізації / Нац. ін-т стратегічних досліджень; Авт.: Варналія З.С., Гончарук А.Я., Жаліло Я.А., Жук В.І., Ковальчук Т.Т. та ін.; За ред. Варналія З.С. Київ, 2006. 576 с.
55. Туляков В. А. Виктимология: социальные и криминологические проблемы / В. А. Туляков. Одесса : Юрид. лит-ра, 2000. 336 с.
56. Федчун Н.О. Деякі питання природи імпульсивних злочинів. Кримінальна юстиція сучасної України: виклики та перспективи : мат-ли Міжнар. наук.-практ. конф., присв. до 75-річчя д.ю.н., проф. Ю. П. Аленіна (м. Одеса, 20 листоп. 2021 р.) [Електронне видання] / відповід. ред.: Л. І. Аркуша, О. О. Торбас, В. А. Завтур ; НУ «ОЮА». Одеса, 2021. С.262-266. DOI 10.32837/11300.16008
57. Федчун Н.О. Основи профілактики злочинів, що вчиняються при порушенні правил безпеки. Юридичний вісник. № 3-4. 2019. С. 125-129.
58. Федчун Н.О. Психологічний механізм злочинної поведінки при порушенні правил безпеки мореплавства. Публічне право : Науково-практичний юридичний журнал. 2016. № 2. С. 158-165.
59. Фріс П. Л. Ідеологія кримінально-правової політики : монографія. Івано-Франківськ : Супрун В. П. 2021. 389 с.
60. Хохліна О. П. Проблема структури особистості у психології. Юридична психологія. 2016. № 2. С. 20-32. URL: <https://psychped.naiau.kiev.ua/index.php/psychped/article/download/432/434/>
61. Шалгунова С. А. Кримінологічне вчення про особу насильницького злочинця : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра. юрид. наук. Харків. нац. ун-т внутрішніх справ. Х., 2013. 34 с.
62. Шостко О. Організована злочинність: фантом чи реальна загроза? LexInform. Юридичні новини України. Дата публікації: 10 січня 2022 р. URL: <https://lexinform.com.ua/dumka-eksperta/organizovana-zlochynnist-fantom-chy-realna-zagroza/>.
63. Шпиталенко Г.А., Мельничук Д.П., Богоявленська Ю.В. Соціальна природа злочинності: історичний та гносеологічний аспекти. Юридичний науковий електронний журнал № 3/2020. С. 356-361. URL: http://www.lsej.org.ua/3_2020/87.pdf
64. Юзікова Н. С. Злочинність неповнолітніх: особливості, сучасні тенденції та заходи запобігання і протидії їй : монографія / Н. С. Юзікова ; Дніпропетр. нац. ун-т ім. О. Гончара. Дніпро : Біла К. О., 2016. 510 с.

Нормативно-правові акти

1. Декларація основних принципів правосуддя для жертв злочинів і зловживання владою: резолюція Генеральної асамблеї ООН від 29 листопада 1985 р. URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_114
2. Європейська конвенція щодо відшкодування збитків жертвам насильницьких злочинів: конвенція Ради Європи від 24 листопада 1983 р. URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_319
3. Інструкція з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України від 19 грудня 2017 року URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18#Text>
4. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин від 20 грудня 1988 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_096#Text
5. Криміальний кодекс України від 05.04.2001 // Відомості Верховної Ради України, 2001, № 25, стаття 131
- Мінімальні стандартні правила Організації Об'єднаних Націй, що стосуються відправлення правосуддя щодо неповнолітніх URL : <https://zakon.rada.gov.ua>
7. Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі: Закон України від 01 грудня 1994 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/264/94-%D0%B2%D1%80#Text>
8. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 // Відомості Верховної Ради, 2014, № 49, ст.2056
9. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07 грудня 2017 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>
10. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1702-VII // Офіційний вісник України. 2014. № 90. стор. 7. стаття 2576
11. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними: Закон України від 15 лютого 1995 року URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/62/95-%D0%B2%D1%80#Text>
12. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей: від Закон України 25 січня 1995 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95-%D0%B2%D1%80#Text>
13. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30.06.1993 // Відомості Верховної Ради України, 1993, № 35, стаття 358.
14. Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк: Закон України від 17 березня 2011 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3160-17#Text>
15. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону: закон України від 22 червня 2000 року № 1835-III : Відомості Верховної Ради України. 2000 р. № 40. стаття 338.

Інтернет ресурси

1. Вісник кримінологічної асоціації України – <http://visnikkau.webnode.com.ua/>.
2. Міжрегіональний науково-дослідний інститут Організації Об'єднаних Націй (ЮНІКРІ) – <http://www.un.org/ru/ga/unicri/>
3. Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності ім. академіка В.В. Сташиса НАПрН України – <http://ivpz.kh.ua/uk/>.
4. Правознавець – Правова Україна (каталог юридичних документів – <http://pravoved.in.ua/>).

5. Правознавець – Правовий Форум України – <http://forum-pravo.com.ua/>